

Conseil de l'Égalité des Chances entre Hommes et Femmes
Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen
Rat für Chancengleichheit zwischen Männern und Frauen

**ADVIES NR. 70 VAN HET BUREAU VAN DE RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN
VOOR MANNEN EN VROUWEN VAN 14 FEBRUARI 2003 BETREFFENDE DE
HERVORMING VAN DE ECHTSCHEIDING.
BEKRACHTIGD DOOR DE RAAD OP 10 APRIL 2003.**

ADVIES NR. 70 VAN HET BUREAU VAN DE RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN VAN 14 FEBRUARI 2003 BETREFFENDE DE HERVORMING VAN DE ECHTSCHEIDING. BEKRACHTIGD DOOR DE RAAD OP 10 APRIL 2003.

A. INLEIDING

De cijfers van het NIS tonen aan dat het aantal echtscheidingen een stijgende trend vertoont.

In 1993 werd een begin gemaakt met een globale hervorming van de echtscheiding in België. De wet van 30 juni 1994 was daarvan het eerste onderdeel. De doelstelling van de wetgever, namelijk een vereenvoudigde en meer humane procedure, werd geconcretiseerd met de schrapping van de voorafgaande fase van de echtscheiding op grond van bepaalde feiten, de vermindering van de duur van de echtscheiding door onderlinge toestemming, en met de mogelijkheid die de rechter kreeg om het minderjarige kind te horen in elke procedure die het aanbelangt.

De wet van 20 mei 1997 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en het Burgerlijk Wetboek betreffende de procedures tot echtscheiding, voegde aan die eerste hervorming aanpassingen, verduidelijkingen en verbeteringen toe die volgens de praktijk noodzakelijk waren gebleken.

In het Belgisch recht bestaan er twee vormen van echtscheiding: de echtscheiding op grond van bepaalde feiten (waaronder de echtscheiding op grond van feitelijke scheiding van de echtgenoten waarvan de gevolgen in bepaalde gevallen verwant kunnen zijn) en de echtscheiding door onderlinge toestemming.

- Wat betreft de echtscheiding op grond van bepaalde feiten erkent de wet slechts een beperkt aantal gronden voor echtscheiding: overspel, gewelddaden, mishandelingen of grove beledigingen. Die procedure is gebaseerd op de schuld van één van de echtgenoten die door de andere behoorlijk moet worden bewezen. De feitelijke scheiding van de echtgenoten gedurende meer dan twee jaar¹ kan eveneens een grond tot vordering van echtscheiding zijn “indien daaruit de duurzame ontwrichting van het huwelijk blijkt en het toekennen van de echtscheiding op deze grond de materiële toestand van de minderjarige kinderen niet op gevoelige wijze verslecht”². De echtgenoot die de echtscheiding verkrijgt op grond van de feitelijke scheiding van de echtgenoten wordt beschouwd als de echtgenoot tegen wie de echtscheiding is uitgesproken wat betreft de toekenning van de uitkering tot levensonderhoud en het verlies van de voordelen die de andere echtgenoot hem, hetzij bij hun huwelijkscontract, hetzij sinds het aangaan van het huwelijk verleend heeft (behalve indien hij het bewijs levert dat de feitelijke scheiding te wijten is aan de fouten en tekortkomingen van de andere echtgenoot)³.
- De echtscheiding door onderlinge toestemming vereist niet alleen “de aanhoudende en plechtige manifestering van de wens van de beide echtgenoten om hun samenleven te

¹ Bij de wet van 16 april 2000 tot wijziging van artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek werd de duur voor dat type scheiding teruggebracht van vijf jaar naar twee jaar.

² BW, art.232, §1.

³ BW, art.306

beëindigen”⁴, maar ook een akkoord over de verdeling van de goederen en over de organisatie van alle te nemen maatregelen voor de kinderen. Dat akkoord tussen de echtgenoten wordt opgetekend in een overeenkomst waarbij ze zich kunnen laten adviseren en bijstaan door een notaris of advocaat. Dit type van echtscheiding is alleen toegestaan indien het huwelijk reeds ten minste twee jaar werd aangegaan⁵.

De gevolgen van de echtscheiding voor de betrekkingen tussen de “ex-echtgenoten” kunnen worden samengevat als volgt:

- de rechten en plichten van het huwelijk houden op te bestaan, aldus geldt bijvoorbeeld de plicht tot samenwoning en trouw niet langer;
- elke echtgenoot heeft het recht te hertrouwen met de persoon van zijn keuze;
- in geval van echtscheiding door onderlinge toestemming kan besloten worden tot een eventuele uitkering tot levensonderhoud in overeenkomst tussen de echtgenoten; de modaliteiten ervan worden ingeschreven in hun scheidingsovereenkomst. In geval van echtscheiding op grond van bepaalde feiten heeft alleen de echtgenoot die de echtscheiding verkrijgt het recht om voor de rechter een dergelijke uitkering van de andere echtgenoot te vorderen “die, rekening houdend met zijn inkomsten en mogelijkheden, hem in staat stellen kan in zijn bestaan te voorzien op een gelijkwaardige wijze als tijdens het samenleven”⁶. De echtscheiding op grond van feitelijke scheiding van meer dan twee jaar heeft hetzelfde gevolg, behalve indien de echtgenoot die de echtscheiding verkrijgt op die grond (die met andere woorden beschouwd wordt als degene tegen wie de echtscheiding wordt uitgesproken voor de toekenning van die uitkering) het bewijs levert dat de feitelijke scheiding te wijten is aan de fouten en tekortkomingen van de andere echtgenoot.
- in geval van echtscheiding op grond van bepaalde feiten verliest de echtgenoot die verantwoordelijk is voor de grond van de echtscheiding of tegen wie de echtscheiding is uitgesproken (in geval van feitelijke scheiding) alle voordelen die de andere echtgenoot hem, hetzij bij hun huwelijkscontract, hetzij sinds het aangaan van het huwelijk verleend heeft (testament, gift...). In geval van onderlinge toestemming beslissen de echtgenoten in gezamenlijke overeenstemming over de uitkomst van die voordelen;
- de echtgenoot die de scheiding verkrijgt kan van de ander een schadeloosstelling vorderen;
- daarnaast zal de gezamenlijke boedel worden verdeeld hetzij in overeenkomst tussen de echtgenoten zoals vermeld in een verdelingsovereenkomst (die in geval van een scheiding op grond van bepaalde feiten gebaseerd kan zijn op de procedure die geldt bij een onderlinge toestemming), hetzij als gevolg van een rechterlijke beschikking.

⁴ H. DE PAGE, *Traité élémentaire de droit civil belge*, 4de ed., t. I. Brussel, Bruylant, 1990, p.682.

⁵ BW, art. 276

⁶ BW, art. 301, §1

De echtscheiding verandert niets aan de afstamming en evenmin iets aan de rechten van de kinderen van het echtpaar, de gevolgen van de echtscheiding voor hen hebben in hoofdzaak betrekking op:

- de aanpassing van het ouderlijk gezag over de kinderen
Na ontbinding van het huwelijk door echtscheiding blijven in beginsel de beide ouders het gezag over het kind gezamenlijk uitoefenen, ze behouden hun moederlijke en vaderlijke voorrechten⁷. Indien de ouders echter voorafgaandelijk tot een akkoord zijn gekomen, kan het ouderlijk gezag uitsluitend aan één van beiden worden opgedragen. In dat geval wordt het akkoord van de ouders bekrachtigd door de rechter voor zover de belangen van het kind zijn nagekomen en de kosten voor zijn levensonderhoud op rationele wijze verdeeld zijn, of bij beschikking van de bevoegde rechter⁸.
Degene die niet het ouderlijk gezag uitoefent, behoudt echter het recht (behalve in geval van bijzonder ernstige redenen) om persoonlijk contact met het kind te onderhouden, toezicht te houden op de opvoeding van het kind of alle nuttige informatie daaromtrent in te winnen. Ongeacht het feit of de aanpassing van de bepalingen betreffende de kinderen in der minne of via gerechtelijke weg worden geregeld, kunnen de belangen van het kind steeds aanleiding geven tot de herziening van de maatregelen die ten aanzien van het kind zijn genomen⁹. Dit kan tot uiting komen in nieuwe regelingen betreffende de huisvesting, contact met ouders of eender welke aanpassing die de situatie vereist.
- de verplichting tot het voorzien in het levensonderhoud van de kinderen
Beide ouders dragen volgens hun mogelijkheden bij tot het levensonderhoud van het kind (de kinderen). De ouder die niet het hoederecht heeft, draagt daartoe bij via het storten van een uitkering tot levensonderhoud waarvan het bedrag en de modaliteiten zijn vastgesteld hetzij op basis van de overeenkomst tussen de ex-echtgenoten, hetzij door de rechter.

B. VOORSTELLEN TOT EEN NIEUWE HERVORMING

Ondanks de verbeteringen naar aanleiding van de hervorming van 1993 zijn er nog steeds problemen rond echtscheiding. Daarom wordt thans een tweede onderdeel van de hervorming uitgewerkt. Hierbij gaat het om fundamentele vraagstukken zoals de “foutloze echtscheiding”, de termijn waarna de echtgenoten de echtscheiding door onderlinge toestemming kunnen vragen, enz.

Zo werden er in de loop van deze regeerperiode verschillende wetsvoorstellen betreffende de echtscheidingsproblematiek ingediend die thans in de Kamer worden besproken.

- Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 276 van het Burgerlijk Wetboek (VU-ID) van 02/05/00 (K.nr.619)
- Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 307bis van het Burgerlijk Wetboek (VU-ID) van 02/05/00 (K.nr.620)

⁷ zie advies nr.11 van de Raad van de Gelijke Kansen van 11 oktober betreffende het co-ouderschap

⁸ BW, art.302

⁹ BW, art.374

- Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 307bis van het Burgerlijk Wetboek, wat de uitkering tot levensonderhoud in het kader van de echtscheiding op grond van feitelijke scheiding betreft (PRL-FDF) van 19/09/00 (K.nr. 869)
- Wetsvoorstel betreffende het rustpensioen in de openbare sector bij feitelijke scheiding en echtscheiding (CVP) van 27/10/00 (K.nr.925)
- Wetsvoorstel tot wijziging van artikelen 1333 en 1398 van het Gerechtelijk Wetboek (PS) van 14/11/00 (K.nr.949)
- Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 320 van het Burgerlijk Wetboek (VU-ID) van 25/01/01 (K.nr.1064)
- Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 1253quater van het Gerechtelijk Wetboek (VU-ID) van 15/02/01 (K.nr.1105)
- Wetsvoorstel tot aanvulling van het Gerechtelijk Wetboek met een rechtspleging voor geschillen met betrekking tot de uitoefening van het persoonlijk contact (VU-ID) van 03/04/01 (K.nr.1184)
- Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 1385bis van het Gerechtelijk Wetboek (VU-ID) van 26/04/01 (K.nr.1219)
- Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek inzake de herziening van de overeenkomst bij echtscheiding door onderlinge toestemming (VU-ID) van 11/10/01 (K.nr.1438)
- Wetsvoorstel betreffende het recht op het gebruik van de naam van de echtgenoot na de echtscheiding (MR) van 18/07/02 (K.nr.1966)
- Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 68bis, §2, eerste lid, 2°, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, teneinde het door het Arbitragehof als discriminerend aangemerkte karakter van de voorschotten op de uitkeringen tot onderhoud weg te werken (PS) van 19/09/02 (K.nr.2026)
- Wetsvoorstel tot hervorming van het echtscheidingsrecht en de invoering van de foutloze echtscheiding (VLD) van 30/05/00 (K.nr.684)
- Wetsvoorstel tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende echtscheiding en tot invoering van de echtscheiding op grond van een onherstelbare ontwrichting van het huwelijk (CVP) van 11/10/00 (K.nr.896)
- Wetsvoorstel tot wijziging van de echtscheidingsregeling naar aanleiding van de invoering van de schuldloze echtscheiding (ECOLO/AGALEV) van 19/02/01 (K.nr.1109)
- Wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving inzake echtscheiding, teneinde de schuldloze echtscheiding in te voeren (PRL-FDF) van 9/11/01 (K.nr.1497)
- Wetsvoorstel tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende echtscheiding (VU-ID) van 9/04/01 (K.nr.1191).

De vijf laatstgenoemde wetsvoorstellen voorzien in de invoering van echtscheiding op grond van een onherstelbare ontwrichting van het huwelijk (“foutloos”). Alleen het laatste wetsvoorstel beoogt geen wijziging van de procedure tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten, terwijl de andere vier opteren voor het schrappen ervan. Ter informatie gaat als bijlage een vergelijkende tabel¹⁰ met een samenvatting van de voorstellen van VLD, VU-ID, CVP en ECOLO/AGALEV.

¹⁰ Tabel opgesteld door Clothilde Nyssens (PSC) ter gelegenheid van het colloquium rond de echtscheiding, dat door de CLF in het Parlement werd georganiseerd in juni 2001

C. ADVIES

De leden van de Raad erkennen dat de echtscheiding kan voorkomen binnen verschillende contexten die een geheel verschillende financiële, sociale en psychologische impact kunnen hebben. De duur van het huwelijk, de aanwezigheid van een of meer kinderen, het volledig of gedeeltelijk opgeven van de carrière vanwege een van de echtgenoten ten gunste van het huwelijksleven hebben min of meer aanzienlijke gevolgen in geval van een huwelijksbreuk.

Overeenkomstig de intenties die vervat zijn in de recente wetsvoorstellen betreffende de hervorming van het echtscheidingsrecht, is de Raad van oordeel dat de wetgeving en de terminologie ervan moeten worden aangepast aan de maatschappelijke realiteit.

De hervorming van het Burgerlijk Wetboek

De Raad is van oordeel dat een hervorming van het echtscheidingsrecht moet uitgaan van een herziening van de rechten en plichten die voortvloeien uit het huwelijk. De Raad beschouwt een actualisering van bepaalde artikelen van het Burgerlijk Wetboek betreffende het huwelijk als een onontbeerlijke voorwaarde. Een herdefiniëring van de rechten en plichten, met name van die welke voortvloeien uit artikel 213 van het Burgerlijk Wetboek, is immers van wezenlijk belang als men de echtscheiding werkelijk wil aanpassen aan de maatschappelijke realiteit. Onder de plichten die moeten worden opgenomen in het Burgerlijk Wetboek, moet voorzien worden in een speciale verwijzing wat betreft de verdeling van de opvoedkundige verantwoordelijkheden ten opzichte van de kinderen en de huishoudelijke taken. In het kader van de hervorming van het Burgerlijk Wetboek moet worden verduidelijkt dat de verplichte bijstand tussen echtgenoten ook na de huwelijksbreuk van kracht blijft.

De geldende procedures in het kader van een echtscheiding

De Raad betreurt het dat de echtscheidingsprocedures thans zeer vaak de conflicten tussen partners een grotere geladenheid bezorgen en de familiebanden doen verslechteren, en de toekomstige relaties aldus definitief kunnen markeren. Hij is van mening dat de verergering van de conflicten in grote mate te wijten is aan de inzet die gepaard gaat met de toekenning en het bedrag van de uitkeringen tot levensonderhoud. Daarom vraagt de Raad dat de kwestie van de uitkeringen tot levensonderhoud¹¹ bij alle echtscheidingsprocedures volledig losgekoppeld wordt van de eigenlijke echtscheidingskwestie.

De Raad onderstreept dat, ofschoon hij voorstander is van de mogelijkheid voor echtparen om onder goede voorwaarden te scheiden, hij van mening is dat het niet wenselijk is (met name voor de kinderen) dat de ontbinding van het huwelijk zou neerkomen op een louter administratieve aangelegenheid, ongeacht het type van echtscheidingsprocedure. Hij wenst dus niet dat de echtscheiding in zekere zin een alledaags karakter zou krijgen door deze bijvoorbeeld te herleiden tot een loutere verschijning voor een ambtenaar van de burgerlijke stand.

Wat betreft echtscheiding door onderlinge toestemming meent de Raad echter dat de echtgenoten in staat zouden moeten worden gesteld om dat type van procedure in te stellen als

¹¹ Thans hangt de toekenning van een uitkering tot levensonderhoud aan de partner af van het al dan niet bestaan van een fout die aan hem te wijten is. Een vrouw of man die in het kader van een echtscheidingsprocedure als fout wordt beschouwd, heeft geen recht op een uitkering tot levensonderhoud ongeacht de aard en omvang van de 'offers' die hij of zij heeft gebracht tijdens het huwelijk.

ze uit de echt willen scheiden zonder evenwel tot een regeling te zijn gekomen met betrekking tot de praktische echtscheidingsmodaliteiten¹² (hoederecht over de kinderen, verdeling van de goederen, de uitkering tot levensonderhoud, enz.).

De Raad meent eveneens dat alle gezinsproblemen bij voorkeur toevertrouwd moeten worden aan een “gezinsrechter” die zonodig een beroep kan doen op gespecialiseerde personen. In het kader van een echtscheidingsprocedure zou dit een einde kunnen stellen aan de verspreiding van het familiale geschil over verschillende rechtbanken¹³.

De eenvormige “tarifiering” van de uitkering tot levensonderhoud

Volgens een enquête¹⁴ heeft een groot aantal gescheiden vrouwen te kampen met financiële problemen omdat de uitkering tot onderhoud bestemd voor de kinderen uit het huwelijk of voor de ex-partner niet of onregelmatig wordt betaald. Het wetsvoorstel tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën (K.Nr.1627), goedgekeurd in de Kamer in de plenaire vergadering van 23/01/03, is een belangrijke stap voorwaarts op dat vlak. Dat Fonds wordt belast met de (voorwaardelijke) toekenning van de geplafonneerde voorschotten aan de schuldeiser van de uitkering tot levensonderhoud indien de uitkeringsplichtige deze niet zou betalen. Het Fonds wordt eveneens belast met de terugvordering van het schuldbedrag (verhoogd met 10%) bij de onwillige schuldenaar. Er zijn echter nog problemen in verband met de vaststelling van het bedrag van de uitkering tot levensonderhoud, dat thans varieert naar gelang van de beoordeling van de rechters. De schuldeisers voelen dit aan als een bron van onrecht. Daarom vraagt de Raad dat de regels voor de toekenning alsook de berekeningswijze van die uitkeringen objectief zouden worden opgesteld en eenvormig toepasbaar zijn door alle rechtbanken en notarissen. De Raad richt aldus een dringende oproep aan de regering om een eenvormige tabel op te stellen die van toepassing zou zijn op het gehele Belgische grondgebied met het oog op de eenvormige vaststelling van het bedrag van de uitkeringen tot levensonderhoud die verschuldigd zijn in het kader van een echtscheiding. Een dergelijk systeem bestaat reeds in Nederland en werkt efficiënt.

Foutloze echtscheiding of echtscheiding op grond van bepaalde feiten?

Zoals we reeds konden vaststellen tijdens het onderzoek naar de mogelijke gevolgen van een echtscheiding speelt de notie van fout, behalve in het geval van de echtscheiding door onderlinge toestemming, thans een niet-verwaarloosbare rol.

Aangaande die fout is een deel van de leden van de Raad van mening dat zij zou moeten worden geschrapt als grond van echtscheiding en pleiten zij voor de invoering van de

¹² In geval van echtscheiding door onderlinge toestemming moeten de echtgenoten een overeenstemming bereiken hebben over alle modaliteiten van de echtscheiding. Als ze het eens zijn over het principe van hun echtscheiding, maar op bepaalde punten niet tot een overeenstemming kunnen komen, blijft deze piste voor hen thans uitgesloten.

¹³ “De familiale procedures bezitten thans een zeer complex karakter waarbij soms vijf magistraten zijn betrokken voor één en dezelfde zaak en die aanleiding geeft tot onoplosbare bevoegdheidsproblemen en andere. Daarenboven worden de scheiding, echtscheiding en gevolgen ervan aldus verspreid over verschillende rechters die een fragmentarische en soms tegenstrijdige visie op het probleem hebben” (M. Alain-Charles Van Gysel, docent aan de ULB, advocaat aan de Balie van Brussel, parlementair stuk 50 0619/ 002 KAMER).

¹⁴ Volgens een enquête verricht door Bernadette Bawin-Legros van de Universiteit de Liège, worden de uitkeringen in één op de vijf gevallen niet betaald en in twee op de vijf gevallen slechts gedeeltelijk of ongeregeld (Bernadette Bawin-Legros, Familles, modes d’emploi, Brussel, Ed. De Boeck, 1999, pp. 60-63).

“foutloze echtscheiding” (cf. verschillende wetsvoorstellen supra). Die leden menen dat bij de nieuwe hervorming van de echtscheiding in hoofdzaak de nadruk moet worden gelegd op:

- de vaststelling van het feit dat beide partners niet langer kunnen samenleven (duurzame ontwrichting van het huwelijk);
- de schrapping van de notie van een persoonlijke fout uit hoofde van één van beide partners ten aanzien van die situatie (vaststelling van een procedure van foutloze echtscheiding).

Andere leden van de Raad daarentegen achten het niet verstandig om volledig af te stappen van het principe van schuld en de notie van fout in de echtscheidingsprocedure. Als het Burgerlijk Wetboek immers huwelijksplichten oplegt, vormt de niet-nakoming van die plichten een fout.

Die leden van de Raad begrijpen evenwel dat partners die niet langer kunnen samenleven, de wil kunnen uitdrukken om die fouten niet aan te geven en aldus te opteren voor een type van echtscheiding waar dat niet de grond van de echtscheiding is. Dat zou hen immers in staat stellen om sneller uit de echt te scheiden en het bewijs van schuld van de andere partner in rechte niet te moeten leveren.

De Raad meent dat beide standpunten evenzeer belangrijk en interessant zijn en dat het ene het andere niet noodzakelijk uitsluit. Hij vraagt dus dat ze in ieder nieuw wetsvoorstel zouden worden opgenomen.

De Raad is voorts van oordeel dat de verplichting tot storting van een uitkering tot levensonderhoud aan de ex-partner geheel losgekoppeld moet worden van de schuldvraag. De uitkering tot levensonderhoud moet gestort worden aan de partner die geen inkomsten heeft verworven of die slechts een klein inkomen heeft verworven tijdens het huwelijk, en dit omwille van zijn inbreng in het huishouden en/of de opvoeding van de kinderen. Die uitkering tot levensonderhoud kan beperkt worden in de tijd.

BIJLAGEN
TABEL 1: ECHTSCHEIDINGSPROCEDURES

<p style="text-align: center;">Voorstel VLD van 30/05/00 (Coverliers/Van der Hoofd/Hove) K. nr.684</p>	<p style="text-align: center;">Wetsvoorstel VU van 9/04/01 (Bourgeois/Van Hoorebeke) K. nr.1191</p>	<p style="text-align: center;">Wetsvoorstel CVP van 11/10/00 (Verherstraeten) D. K. nr.896</p>	<p style="text-align: center;">Wetsvoorstel ECOLO van 19/02/01 (Decroly/Talhaoui) E. K. nr.1109</p>
<p>Schrappen van procedure tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten</p>	<p>Geen wijziging van de procedure tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten</p>	<p>Schrappen van procedure tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten</p>	<p>Schrappen van procedure tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten</p>
<p>Algehele herziening van alle artikelen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de echtscheidingsprocedures en vervanging van de verschillende procedures door één procedure:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De procedure kan gezamenlijk worden ingeleid door beide echtgenoten of op eenzijdig verzoek van een van beiden. - Indien de vordering wordt ingediend door beide echtgenoten, indien zij tot een volledig akkoord zijn gekomen over de gevolgen van de echtscheiding¹⁵¹⁶ en zij geen kinderen hebben, bekrachtigt de rechter het akkoord en spreekt hij de echtscheiding uit. Als ze wel kinderen hebben is een voorafgaand advies van de Procureur des Konings vereist. 	<p>Inleiding van een procedure tot echtscheiding wegens onherstelbare ontwrichting van het huwelijk.</p> <p>Deze procedure is gelijkaardig aan de procedure tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten.</p>	<p>Inleiding van een procedure tot echtscheiding wegens onherstelbare ontwrichting van het huwelijk .</p> <p>Deze procedure is geënt op de procedure tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten.</p>	<p>Algehele herziening van alle artikelen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de echtscheidingsprocedures en vervanging van de verschillende procedures door één procedure:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De procedure kan gezamenlijk worden ingeleid door beide echtgenoten of op eenzijdig verzoek van een van beiden. - In geval van een eenzijdig verzoek dient de echtgenoot die het onherstelbare karakter van de ontwrichting van het huwelijk betwist, een eis tot bemiddeling in. Bij ontstentenis van een eis tot bemiddeling of indien de partijen na de gevraagde bemiddeling niet tot een verzoening komen, wordt de zaak behandeld als een scheiding op verzoek van beide partijen.

¹⁵ Dat akkoord kan worden ondertekend voor of tijdens de procedure. Het regelt het gezag over de persoon en het beheer van de goederen van de kinderen en het recht op de persoonlijke relaties zowel tijdens de procedure als na de scheiding, de kwestie van de uitkering tot levensonderhoud, enz.

¹⁶ Zelfs indien er geen akkoord of geen volledig akkoord is over de gevolgen van de echtscheiding kunnen de echtgenoten gezamenlijk een verzoek tot echtscheiding indienen. In dat geval vermeldt het verzoek de wederzijdse eisen van de partijen betreffende de voorlopige maatregelen met betrekking tot de persoon, het levensonderhoud en de goederen van de partijen en hun kinderen.

<ul style="list-style-type: none"> - Indien er geen akkoord of slechts een gedeeltelijk akkoord is over de gevolgen van de echtscheiding, speelt de rechter een actieve rol bij het zoeken naar een compromis tussen de partijen (de gedeeltelijke akkoorden worden bekrachtigd,...). - Het vonnis tot echtscheiding is niet vatbaar voor beroep. 			<ul style="list-style-type: none"> - Indien er geen akkoord of alleen een gedeeltelijk akkoord is over de gevolgen van de echtscheiding, kan de rechter die belast is met het geschil voorstellen om een beroep te doen op een scheidingsbemiddelaar. - Het vonnis tot echtscheiding is niet vatbaar voor beroep. - De Jeugdrechtbank beslist over alle aangelegenheden met betrekking tot de kinderen. Ze homologeert de overeenkomst van de partijen met betrekking daartoe.
---	--	--	---

Voorstel VLD (Coverliers/Van der Hoof/Hove) K. nr.684	Wetsvoorstel VU (Bourgeois/Van Hoorebeke) K. nr.1191	Wetsvoorstel CVP (Verherstraeten) F. K. nr.896	Wetsvoorstel ECOLO (Decroly/Talhaoui) G. K. nr.1109
<p>Schrapping echtscheidingsprocedure door onderlinge toestemming.</p>	<p>Schrapping echtscheidingsprocedure door onderlinge toestemming.</p> <p>Het voorstel bepaalt dat de overeenkomst tussen de echtgenoten volledig is wanneer de partijen daarin alles zelf bepalen of een welbepaalde derde of de bevoegde rechter belasten met de vaststelling van de modaliteiten¹⁷.</p> <p>Schrapping van de procedure inzake scheiding van tafel en bed en de omzetting van de scheiding van tafel en bed in echtscheiding.</p>		<p>Schrapping echtscheidingsprocedure door onderlinge toestemming.</p>

¹⁷ De VU wil de echtgenoten de mogelijkheid geven om de echtscheiding door onderlinge toestemming te verkrijgen, zelfs indien zij niet tot een akkoord komen over bepaalde punten. Het voorstel bepaalt dat in dat geval de echtgenoten een derde of de rechtbank moeten belasten met het oplossen van de geschilpunten. Indien de echtgenoten de Rechtbank verzoeken om een beslissing te nemen inzake die punten, dan is de Rechtbank van Eerste Aanleg bevoegd (bij hoogdringendheid de voorzitter in kort geding).

GRONDEN VAN ECHTSCHIEDING (vervolg)

<p align="center">Voorstel VLD (Coverliers/Van der Hoof/Hove) K. nr.684</p>	<p align="center">Wetsvoorstel VU (Bourgeois/Van Hoorebeke) K. nr.1191</p>	<p align="center">Wetsvoorstel CVP (Verherstraeten) H. K. nr.896</p>	<p align="center">Wetsvoorstel ECOLO (Decroly/Talhaoui) I. K. nr.1109</p>
<p>Echtscheiding door onherstelbare ontwrichting van het huwelijk.</p> <p><u>Voorwaarden</u> Het bewijs leveren dat de voortzetting van het samenleven onhoudbaar is geworden (een gedetailleerde uiteenzetting van de feiten die aanleiding hebben gegeven tot de ontwrichting van het huwelijk) en dat het herstel van de normale huwelijksbanden niet binnen de verwachtingen ligt.</p> <p>De rechter moet het onherstelbare karakter van de ontwrichting van het huwelijk erkennen wanneer beide echtgenoten een gezamenlijke vordering tot echtscheiding indienen¹⁸.</p>	<p>Echtscheiding door onherstelbare ontwrichting van het huwelijk.</p> <p><u>Voorwaarden</u> Het bewijs leveren van de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk.</p> <p>De ontwrichting wordt als onherstelbaar beschouwd (op onweerlegbare wijze):</p> <ul style="list-style-type: none"> - in geval van feitelijke scheiding van 2 jaar; - als één van de echtgenoten de echtscheiding vordert en de andere erkent dat de ontwrichting onherstelbaar is. 	<p>Echtscheiding door onherstelbare ontwrichting van het huwelijk.</p> <p><u>Voorwaarden</u> Het bewijs leveren (een eenvoudige bekentenis is onvoldoende)</p> <ul style="list-style-type: none"> - dat er geen sprake van samenleven tussen de partijen meer is of - dat het samenleven niet kan worden voortgezet en dat men niet kan aannemen dat de partijen het zullen herstellen. <p>De ontwrichting wordt als onherstelbaar beschouwd (op onweerlegbare wijze):</p> <ul style="list-style-type: none"> - als een echtgenoot het bewijs levert van het overspel van de andere; - in geval van feitelijke scheiding van 2 jaar. <p>Opmerkingen Die procedure houdt in dat, zelfs indien beide partijen het onherstelbare karakter van de ontwrichting van het huwelijk erkennen en ze beiden wensen uit de echt te scheiden, de rechtbank de situatie nog kan beoordelen op basis van de verschaft informatie.</p>	<p>Echtscheiding door onherstelbare ontwrichting van het huwelijk</p> <p><u>Voorwaarden</u> Indiening van een gezamenlijk verzoek of een eenzijdig verzoek. Er moet geen enkel bewijs worden geleverd over het bestaan van een ontwricht huwelijk.</p> <p>De ontwrichting wordt als onherstelbaar beschouwd op onweerlegbare wijze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de echtgenoten een gezamenlijk verzoek indienen; - wanneer in geval van een eenzijdig verzoek de tegenpartij niet om bemiddeling verzoekt; - de ontwrichting voortduurt ondanks de bemiddeling. <p>De rechter heeft geen beoordelingsbevoegdheid.</p>

¹⁸ Het voorstel voorziet de mogelijkheid, wanneer de partijen niet tot een akkoord komen over het onherstelbare karakter van de ontwrichting van het huwelijk, dat de verweerder voor de rechtbank bekent dat de ontwrichting van het huwelijk onherstelbaar is.

¹⁹ en indien de toelating van de echtscheiding op die basis op geen enkele manier verslechtering brengt in de materiële situatie van de minderjarige kinderen.

		<p>Indien een echtscheiding manifest te wijten is aan een van beide echtgenoten:</p> <ul style="list-style-type: none">- kan geen uitkering tot levensonderhoud worden gevorderd uit hoofde van de andere echtgenoot;- kan de rechter beslissen tot het verlies van de voordelen die hetzij bij het huwelijkscontract, hetzij sinds het aangaan van het huwelijk tot stand zijn gekomen¹⁹	
--	--	---	--

TABEL 2: UITKERING TOT LEVENSONDERHOUD TUSSEN ECHTGENOTEN NA ECHTSCHIEDING

Voorstel VLD (Coverliers/Van der Hoof/Hove) K. nr.684	Wetsvoorstel VU (Bourgeois/Van Hoorebeke) K. nr.1191	Wetsvoorstel CVP (Verherstraeten) J. K. nr.896	Wetsvoorstel ECOLO (Decroly/Talhaoui) K. K. nr.1109
Herziening van de wetgeving betreffende de uitkering tot levensonderhoud	Herziening van de wetgeving betreffende de uitkering tot levensonderhoud	Herziening van de wetgeving betreffende de uitkering tot levensonderhoud	Herziening van de wetgeving betreffende de uitkering tot levensonderhoud
Een uitkering tot levensonderhoud kan worden toegekend aan de echtgenoot die niet beschikt over voldoende inkomsten om te voorzien in het levensonderhoud en die deze niet op redelijke wijze kan verwerven (max. 1/3 van de inkomsten van de uitkeringsplichtige echtgenoot).	In geval van echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk of van echtscheiding op grond van wederzijdse fout, kan een uitkering worden toegekend ter compensatie van de financiële wanverhouding die ontstaat na de echtscheiding. De uitkering tot levensonderhoud wordt aldus toegekend indien er tussen de ex-echtgenoten materiële ongelijkheid bestaat en indien die ongelijkheid van die aard is dat er compensatie zich opdringt.	Een uitkering tot levensonderhoud kan worden toegekend om beide echtgenoten in staat te stellen een leven te leiden in dezelfde omstandigheden als die welke golden tijdens het samenleven (zonder beperking) ²⁰	Een uitkering tot levensonderhoud kan worden toegekend aan de echtgenoot die niet beschikt over voldoende inkomsten om te voorzien in het levensonderhoud en die deze niet op redelijke wijze kan verwerven
	In geval van echtscheiding op grond van bepaalde feiten kan de rechter steeds beslissen over de storting van de uitkering tot levensonderhoud. De storting van die uitkering tot levensonderhoud kan echter gekoppeld zijn aan bepaalde voorwaarden, beperkt zijn in de tijd of een degressief karakter hebben.	De echtgenoot die bewijst dat de echtscheiding duidelijk te wijten is aan de andere echtgenoot en in geval van kwader trouw van laatstgenoemde, zou worden vrijgesteld van de betaling van de uitkering tot levensonderhoud.	De echtgenoot die onwaardig is om te erven om een van de redenen tot uitsluiting zoals bedoeld bij artikel 727 van het Burgerlijk Wetboek ²¹ alsook de echtgenoot die schuldig is bevonden aan gewelddaden of mishandelingen, wordt vrijgesteld van zijn onderhoudsplicht
De rechter stelt het bedrag van de uitkering tot onderhoud vast.	De rechter stelt het bedrag van de uitkering tot onderhoud vast.	De rechter bepaalt het bedrag van de uitkering tot levensonderhoud en houdt daarbij rekening met:	De rechter bepaalt het bedrag van de uitkering tot levensonderhoud en houdt daarbij rekening met:

²⁰ Het arrest van het Arbitragehof van 2 mei 2000 beoordeelde als discriminerend de beperking van de uitkering tot levensonderhoud toegekend na de echtscheiding op grond van bepaalde feiten (ze mag niet meer bedragen dan een derde van het inkomen van de echtgenoot-schuldenaar krachtens artikel 301, §4, van het Burgerlijk Wetboek), omdat een dergelijke beperking in geval van feitelijk scheiding onbestaande is (artikel 307bis van het Burgerlijk Wetboek). Het CVP-voorstel schrapt de beperking van het bedrag van de uitkering tot levensonderhoud.

²¹ hebben gedood of gepoogd te doden

		<ul style="list-style-type: none"> - de behoeften en noden van de echtgenoten op het tijdstip dat de echtscheiding wordt uitgesproken; - hun mogelijkheden om inkomsten te verwerven na het huwelijk²²; - de leeftijd en gezondheidstoestand van de echtgenoten; - het levensonderhoud en de opvoeding van de kinderen; - de duur van het huwelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> - de behoeften van de partijen; - de goederen en inkomsten de en mogelijkheden om die te verwerven; - de middelen van de schuldenaar; - de belasting met de opvoeding na de echtscheiding; - de duur van het samenleven.
--	--	---	--

Voorstel VLD (Coverliers/Van der Hooft/Hove) K. nr.684	Wetsvoorstel VU (Bourgeois/Van Hoorebeke) K. nr.1191	Wetsvoorstel CVP (Verherstraeten) L. K. nr.896	Wetsvoorstel ECOLO (Decroly/Talhaoui) M.K. nr.1109
De rechter kan voorwaarden inzake storting vaststellen (bijv. de schuldeiser verplichten tot het volgen van een opleiding).	De rechter kan voorwaarden aan de storting van de uitkering tot levensonderhoud verbinden (bijv.: de schuldeiser kan verplicht worden tot het volgen van een opleiding).		
De rechter kan een degressieve uitkering tot levensonderhoud toekennen en het degressiviteitspercentage vaststellen. Ze is aangepast aan de kosten van levensonderhoud.	De rechter kan een degressieve uitkering tot levensonderhoud toekennen en het degressiviteitspercentage vaststellen.		De uitkering tot levensonderhoud wordt aangepast aan de schommelingen van het indexcijfer van de consumptieprijsen.
De rechter bepaalt de duur van de storting. Indien het huwelijk niet meer dan 5 jaar heeft geduurd, is de duur van de storting gelijk aan de duur van het huwelijk. In principe zal de uitkering niet langer dan tot 12 jaar daarna worden gestort, behalve indien de rechter anders beslist omdat de stopzetting van de storting de schuldeisers ernstig benadeelt.	De rechter bepaalt de duur van de storting - maximum 10 jaar.	De uitkering tot levensonderhoud wordt in beginsel toegekend voor een welbepaalde duur door de rechter naar gelang van de feitelijke omstandigheden. Ze kan worden gestort tot het overlijden.	De rechter bepaalt de duur van de storting. Hij kan de vastgestelde duur verlengen. Indien de duur van het samenleven niet meer dan 5 jaar bedraagt, is de duur van de storting gelijk aan de duur van het samenleven.

²² De mogelijkheden om inkomsten te verwerven na het huwelijk worden geëvalueerd, rekening houdend met de genoten opleiding, het uitgeoefende beroep tijdens het huwelijk, de gemaakte keuzes omtrent de opvoeding van de kinderen.

De uitkering tot levensonderhoud kan worden vervangen door een kapitaal met akkoord van de partijen of bij beschikking van de rechter.	De uitkering tot levensonderhoud wordt indien mogelijk gestort in de vorm van een eenmalig gestort kapitaal. Ze kan in natura worden gestort.		De uitkering tot levensonderhoud kan op elk tijdstip worden vervangen door een kapitaal.
Het hertrouwen, het wettelijk samenwonen of het samenleven van de uitkeringsgerechtigde maakt een einde aan de verplichting tot levensonderhoud. Het einde van die nieuwe relatie herstelt de verplichting tot levensonderhoud niet.		Het bedrag van de uitkering tot levensonderhoud alsook de duur van de storting kunnen worden aangepast naar gelang van de omstandigheden (de commentaren verwijzen bijvoorbeeld naar het geval van de derving van inkomsten of indien de schuldeiser samenleeft met een nieuwe partner).	De uitkering tot levensonderhoud kan worden aangepast indien de situatie van de schuldenaar of schuldeiser verandert ingevolge omstandigheden onafhankelijk van hun wil. De onderhoudsplicht wordt beëindigd wanneer de schuldenaar hertrouwt of een samenlevingscontract afsluit.
			De echtgenoten mogen niet afzien van het recht op een uitkering tot levensonderhoud.
		Instellen van een onderhoudsplicht in geval van de beëindiging van het wettelijk samenwonen.	

